

Nr. 8 (583)

Arvīds Akmens

literārā lappuse literārā lappuse literārā lappuse
literārā lappuse literārā lappuse literārā lappuse
literārā lappuse literārā lappuse literārā lappuse

Dzintra Žuravska UGUNSKURS KRUSTCEĻĒS

Es pagali nesu,
Tu pagali nes,
Mēs sastapāties
Tais krustceļēs.
Kurš attapsies pirmais,
Kurš uguni burs?
Par abiem mums tiktu
Viens ugunskurs.

Un tev būtu silti,
Un silts būtu man.
Kam tuvumu dalīt,
Kurš tavš un kurš mans?
Jau tā kaukdams pāri
Brāž ledains vējš,
Pa spriktstij pakampj,
Pa dzirkstij dzēš.

Iet ļaudis garām,
Tiem arī kas tiek.
Kā nosargāt kvēli,
Lai neaizsnieg?
Kurš teiks pirmo vārdu,
Kurš uguni burs?
Par abiem mums būtu
Viens ugunskurs.

Inga Ieviņa

Es nezinu, kā ir, kad
ūdens aizsprostu pārrauj pēdējais piliens,
un vai vispār tā var.
Bet, ja stāsts ir par sirdi,
tad — jā — pietiek tikai ar vienu pilienu, lai
vienā mirklī applūstu lauki, pļavas, ielas un maģistrāles —
viss, kas tik rūpīgi celts, kārtots un asfaltēts,
pārvērstos bangojošā jūrā
un es pēdējiem spēkiem ieķertos jahtas margās, lai
noturētos.
Vējš sitas sejā, un viņu šaltis nesaudzē apģērba viles,
viņi nes augšā un lejā, vēl spītīgi pārbaudot izturību.
Visa pilsēta drupās.
Tik vien kā tā griba, tik tā ļauj stūri griezt krastā.
Ūdens apskalo visu, kas rūpīgi celts, plānots un nobruģēts,
bet sirds dzirksteļo laimē —
tik ļoti tas pēdējais piliens spēja
viļņa galotnē uznest,
tik ļoti to vajadzēja!

Daiņa Kārkluvka foto

Dzintra Dzeguze

Es šodien
Uz vārdu tilta stāvēju
Un ticēju tiem
Smaidīju saulītei pretī
Māju kuģitīm baltam ar roku.
Kas var zvaigznītes izskaitīt debesīs?
Un dzīvi savu izlasīt?
Kas var nostāvēt
Uz patiesu vārdu tilta?
Bet šis tilts ir varavīksne
Un šie vārdi ir:
Es tevi mīlu

Maija Laukmane

uz mirkli noticēšu neticamajam
un nešaubīšos
ka lietus var augšuplidot
sniegs var augšupsnigt

uz mirkli noticēšu noticēšu tiešām
un man neapniks

un man neapniks gaidīt brīnumu
acīm pavadot mirkli
pirms izgaist

uz visu šo dienu atkal noticēšu
neticamajam
un sekundes augšupsnigs
skaisti...

Aleksandrs Pelēcis

ELĒGIJA KALNA IELAS BRUĢĪM

Talsi, Talsi! Grasās asfaltēt
Kalna ielas atlikušo bruģi...
Meža dūja sirmā osī sēd,
Vēlas knābi saulesrieta puķi.

Kāpēc vajadzīgs ceļš pārāk gluds?
Gribu pienenes starp bruģakmeņiem —
Kāpsi kalnā kādu reizi tu,
Divas sirdis krūtīs kals kā dzeņi...

Bruģa meistars Benjē pretī nāks:
— Laba diena! Pēdējais mans bruģis
Jums par prieku, talsenieki, sāk
Mīlētāju kurpes glaust ar puķi...

Talsos, 1978.

Līga Nagle

* * *

Nē, es saku lietum, kad tas
aiz loga list.
Manī vēl ir gaisma, kas
kā lietussargs.

Nē, es saku aukstiem vārdiem
pār skauģu lūpām —
manī vēl ir dzirksts, kas
sirdi sasilda.

Nē, es saku sev, kad spēki zūd
un gaisma dziest —
manī vēl ir saule, manī
cerība vēl dzīvo dzīvei.

Vēl nepadošos. Vēl es varu
sevī mieru rast un
gaismu cītiem nest.

Ilona Miezīte

* * *

Es tavos smieklos gribu vizināties,
Kā laiva ūdenī es tajos peldu.
Bet laiva tomēr vēl ir svešķermenis.
Es tavos smieklos gribētu būt zivs.

* * *

Sirds smejas zemē siltos putekļos.
Viss zudis ir, kas aizsargātu vēl,
un aizsardzības negaida tā vairs.

Cik skaisti tā — būt neaizsargātam,
tā gulēt nedrošības neziņā
un bailēs, kuru nav.

Mihails Ramuss

LAI ATPŪŠAS...

Manā pēdējā Mājā
No septiņiem dēļiem
Ieliec, ma, diegu un adatu
(Tur taču nestaigā skrandaiņi),
Arī bateriju un sērkokļus.

Ieliec «Prīmu» un blašķūti,
(Nu tu jau zini, kāpēc,
Nav jāskaidro...)
Neaizmirsti sarkano šalli un cimdus,
Kurzemes rakstainos cimdus.

Ieliec pildspalvu,
Rūtiņu burtnīcu, —
Visādam gadījumam.

Ieliec
Septiņus bengāļu māla zirdziņus.
Viņi aiznesīs manu dvēseli
Uz Balto salu Piena okeānā,
Saulas un Mēness valstībā —
Lai atpūšas.

A la Fredi

IZRAIDĪŠANA

Reiz bija...
Saimniekam suns.
Uguns, ne suns.
Dienu un nakti
Viņš modri stāvēja vaktī,
Kēdē gar žogu skrēja
Un visus jau iztālēm rēja.

Tik saimnieks viens vienīgs
Bij sunim draugs,
Un arī viņš,
Suni glāstot, teica:
«Mans draugs.»

Tad atnāca suņu laiks:
Lielais dabas brīnums,
Skurbais asiņu aicinājums.
Suns sarāva visas —
Dzelzs, baiļu, pienākuma važas —
Un nozuda dienas dažas.

Kādurīt saimnieks
To atrada atkal.
Izsalkušu, nogurušu
Pie sarautās ķēdes
Un tukšās ēdiena bļodas
Laimīgā sapnī aizmigušu.

Naidā degošām acīm
Saimnieks lida klusi
Uz guļošā drauga pusi
Un ar zābaku smago
Spēcīgi spēra tam
Pa vāro vēderpusi.

Pārbīlī un sāpēs
Suns smilkstēja
Smeldzīgi, žēli
Un nemanā
Iekoda uzbrucējam spēji.

Pazinis saimnieku —
Draugu savu —
Suns pieplaka zemei.
Padevīgi noliektais augums,
Izmisuma pielījušās acis
Lūdzās mēmi:
«Piedod!... Pažēlo mani!»

Bet saimnieks —
Suņa vienīgais draugs —
Atvēra vārtus,
Satvēra mietu un
Meta bēgošajam draugam,
Skaļi saukdam:
«Ārā, nepateicīgais lops!»

Tu savu draugu
Izraidīji maigāk.
Vai tāpēc —
Nesāpīgāk?

Arvīds Akmens Satikšanās

Mūža novakare ir kā saulrieta stunda. Tad tu sēdi uz soliņa mājas pagalma pusē un vēro rieta debesis. Saule jau sārtos tepat virs meža sienas, met rieta kvēli debess nomalē peldošā mākonī. Apzeltī to vai ietērpj sārtā apmetnī un tad pati pamazām grimst aiz meža. Tepat, tepat. Šķiet, ja būtu vēl astoņpadsmit, nevis ap 80, tad varētu līdz turieni aizskriet — tik tuvu tagad ir debesmala... Kā jaunība un arī vakarstunda.

Laimīgs ir ikviens, kuram šī novakare ir silta un mīļu roku aprūpēta. Nav jābēdājas, ka pēdējā bridī vari palikt viens. Ka tev ir sargeņģelis. Vēl labāk, ja vairāki. Kādreiz siki un mazi. Bārti un samīloti, sargāti un uzmanīti. Jā, par maz ar viņiem pabūts kopā. To saprotu tagad. Tomēr ar visu to viņi saklausījuši, saskatījuši un uzskūkuši labo. No vecākiem, no skolotājiem, no cilvēkiem, ar kuriem tikušies bērībā, jaunībā un vēl tagad — brieduma gados.

Ja tā, sakām — laimīgas vecumdienas. Nav jau visiem, nav, bet tagad es negribu runāt par bēdīgo. Par to jau tā reizēm runā pārāk daudz.

Ne vien uz soliņa, bet arī cetrās sienās sēdot, daudz stundu paiet prātojot. Par to, kā bija toreiz un kā tagad. Par jauno, kas ienācis dzīvē un to padarījis steidzīgāku, ātrāku. Mūsu gados nekur

nav jāsteidzas, un tādēļ jo sevišķi labāk ir turēties pie vecā, pārbaudītā. Ja vēl pieliek klāt brīvo laiku, kas vairs naidu nemaksā, rodas nebijušas idejas.

Kamēr jaunie meklē draugus un paziņas internetā, vecajiem pietiekami laba ir telefonu grāmata. Arī tā dod iespēju satikties.

Kādā novakarē čurnu savā nodabā uz divāna, vedekla mani aicina pie telefona. Kopš man pašam ir savs bezdrāts telefons, ar bērniem un paziņām sazinos ar to. Pa parasto man neviens nezvana. Šoreiz zvana. Kāda sieviete no Ventpils. Tanī pusē jau nedzīvoju vairāk nekā 30 gadu — brīnos vēl vairāk. Zvanītāja dodas pazīstama, nosaucot vārdu un uzvārdu. Steidzīgi tinu dzīves filmu atpakaļ. Tā apstājas 50. gadu sākumā. Viņu atpazīstu. Labi, ka tā. Būtu bez gala aizvainojoši izrādīt, ka neatceros.

Grūtāk ir ar otro. Bijušo ventpīlnieci, kura atbraukusi ciemos no Rīgas. Viņu atceros kā pa miglu. Tas tikšanos netraucē. Kad meitenes, tagad jau kundzes cienījamās gados, ir apjautājušās par mani un pricējas, ka tomēr vēl esmu dzīvs, par veselību nesūdzos, uzzinājušas, cik man bērnu, mazbērnu un ka mazmazbērnu neesmu skaitījis, un es savukārt tāpat par viņām, apjautājos, kā uzzinājušas ma-

nu mājas telefona numuru. Izrādās — vienkārši. Abas draudzenes satiekoties nēmušas šķīrstīt fotoalbumu un apspiedušas, uz kuru pusi katrs no jaunības paziņām aizklīdīs. Galu galā nolēmušas, ka derētu uzzināt, kurš vēl dzīvs, kurš ne. Interesanti taču. Tīri sievišķīga ziņkāre. Uz bildes viņu priekšā taču nav nekādi veči, bet puīši kā brieži. Tā kā vīrieši parasti uzvārdu nemaina un viņu tagadējās dzīvesvietas apmēram zināmas, tad atliek ņemt telefonu grāmatu un tajā pusē apzvanīt visus zināmā uzvārda īpašniekus. Pa kārtai, kamēr uzķeras istajam. Ja nu būtu Bērziņš vai Kalniņš, kuru mudžēt mudž, bet manējā nēsātāju jau nav tik daudz.

Arī tāda ir tikšanās. Negaidīta, un uzjundī varenu atmiņu gūzmu.

Jaunajiem tas notiek vienkāršāk. Nesen dēls stāstīja, ka viņš uzaicināts uz pamatskolas 1. klases salidojumu vietā, no kurienes mēs, viņam vēl zēnam esot, pārcēlāties uz Talsiem. Pajautāju, vai tad viņu arī sameklēja pēc telefonu grāmatas... Šis tikai atrūca — «Ko tu, tē! Ir taču internets un draugiem.lv!

Ej nu sazinā, kas tie par draugiem un kas tas par el vē... Un nav jau arī svarīgi, jo galvenā taču ir satikšanās. Kaut pa tālruni. Toties pa īstam! Vienalga, vai tā notiek ar drāts vai bezdrāts palīdzību.■

Gada jubilejas un atceres

Maijs

Frederiks Fībigs — gleznotājs. Dzimis Talsos 1885. gada 17. maijā galdnieka un šuvējas ģimenē. Mācījies Talsos, Cīrčeļa privātskolā, vēlāk studējis glezniecību Pēterpilī un Parīzē. 1908. gadā Parīzē Rudens salonā atklāta viņa pirmā gleznu izstāde, kurā ir vairāki Talsu pilsētas skati.

Mākslinieks miris 1953. gada 6. februārī. Talsu novada muzeja krājumā ir materiāli par šo izcilo novadnieku.

Gundars Daudze — Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājs, ārsts. Dzimis 1965. gada 9. maijā. Talsos un Talsu rajonā viņa tēvs strādāja par ārstu anesteziologu reanimatologu.

Jānis Šķipsna — Nopelniem bagātais agronoms, selekcionārs, graudaugu imunitātes pētnieks, fitopatologs. Dzimis 1905. gada 30. maijā Jaungulbenes Daukstu ciemā. Kopš 1921. gada dzīvojis un strādājis Stendē, Selekcijas un izmēģinājumu stacijā. Viņš aktīvi piedalījies vietējā sabiedriskajā dzīvē — dziedājis kori, darbojies arodbiedrībā. Miris 1993. gadā un apbedīts Lībagu pagasta Bungu kapsētā.

Sagatavojuši Maija Laukmane.